

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně: **H. L.**, zast. advokátkou Mgr. Gabrielou Kopuleťou, se sídlem Havlíčkova 1043/11, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 2. 2019, č. j. 2 Az 32/2016 – 62,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. 2. 2019, č. j. 2 Az 32/2016 – 62, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra dne 20. 5. 2016, č. j. OAM-935/ZA-ZA15-ZA05 - 2015, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalobkyni **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**
- IV. Odměna a náhrada hotových výdajů advokátky Mgr. Gabriely Kopuleté **se určuje** částkou 6800 Kč; tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále „městský soud“), kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 5. 2016, č. j. OAM-935/ZA-ZA15-ZA05-2015 ve věci mezinárodní ochrany; žalovaný neshledal naplnění žádného z důvodů dle §§ 12, 13, 14, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb. o azylu, a stěžovatelce mezinárodní ochranu neudělil.

[2] Stěžovatelka (v té době nezletilá) podala dne 2. 11. 2015 prostřednictvím opatrovnice (sestra A. K.) žádost o udělení mezinárodní ochrany, ve které mimo jiné uvedla, že je státní příslušnicí Ukrajiny, ukrajinské národnosti, vyznáním se hlásí ke katolické křesťanské víře; není a ani nebylo proti ní vedeno trestní stíhání. Do České republiky přicestovala 14. 10. 2015 autobusem přes Polsko; chce zde studovat a žít; rodiče ji sem poslali spolu se sestrou požádat o azyl; celá rodina neměla peníze na vycestování. Její zdravotní stav je dobrý. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 13. 4. 2016 mimo jiné uvedla, že původní bydliště v Makijivce v Doněcké oblasti opustila na jaře 2015 a přestěhovala se do města Stryj. Makijivku opustila kvůli válce. Do Stryje jela se sestrou, bratrem, neteří a maminkou. V pohovoru dne 13. 4. 2016 dodala, že ve Stryji měla potíže jak ve škole, tak i v kostele. Zažívala tam každodenní šikanu ze strany spolužáků i učitelů; učitelé se jí nikdy nezastali a jen přihlíželi, jak ji napadají spolužáci. Učitelé na ni křičeli, když promluvila rusky, dávali jí cíleně horší známky než spolužákům; téměř denně chodila domů s pláčem a školu nenáviděla. Pokoušela se pokračovat v praktikování katolického náboženství, jak byla zvyklá z domova. V období Velikonoc šla s rodinou do kostela na bohoslužbu. V kostele na svoji sestru A. promluvila rusky, načez církevní představený přerušil bohoslužbu a s křikem je veřejně vykázal z kostela; křičel, že jsou „moskali“ a že mají táhnout pryč; rovněž ji a její rodinu vyhodili z obchodu s potravinami, když promluvila; spolu s ostatními musela z obchodu utéct. Bydlela u sestřiny kamarádky. Matka žije ve Stryji v domě sestřiny kamarádky, s otcem není v kontaktu, bratr žije v České republice, sestra také. Uvedla, že její zletilé sestře nikdo na západě Ukrajiny nechtěl dát ani bydlení, ani práci, protože jsou z východu a lidé jim nadávají za zavinění války na Ukrajině. Ve Stryji v porovnání s východní Ukrajinou nedochází k válečným událostem, výbuchům a ostřelování, ale docházelo k urážkám a ponižování kvůli jejímu východoukrajinskému původu, ale žádné násilí vůči ní použito nebylo.

[3] Správní spis obsahuje žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice ze dne 2. 11. 2015 vč. přílohy k žádosti; protokol o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 13. 4. 2016; Informace Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), září 2015, Posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině - aktualizace č. 3.; Zprávu Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva, Zpráva o stavu lidských práv na Ukrajině 16. srpna až 15. listopadu 2015, ze dne 9. prosince 2015, Zprávu Freedom House, Svoboda ve světě 2016 – Ukrajina, ze dne 27. ledna 2016, Informace MZV ČR ze dne 1. srpna 2014, č. j. 110105/2014-LPTP; Informace MZV ČR ze dne 21. května 2015, č. j. 98848/2015-LPTP, Informace MZV ČR ze dne 9. října 2015, č. j. 115045/2015; Infobanka ČTK: Ukrajinský parlament jmenoval Hrojsmana novým premiérem.

[4] Žalovaný konstatoval, že stěžovatelka v průběhu správního řízení neuvvedla žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjela ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byla azylově relevantním způsobem pronásledována. Neshledal žádný důvod pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany.

[5] Městský soud žalobu zamítl; konstatoval, že aniž by zlehčoval incidenty, k nimž dle tvrzení stěžovatelky mělo dojít, nejedná se o natolik intenzivní ústrky, které by představovaly pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, resp. které by zakládaly odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu; v této souvislosti odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se bezpečnostní situace ruský hovořícího obyvatelstva na Ukrajině (usnesení ze dne 7. 2. 2018, č. j. 6 Azs 378/2017-25, ze dne 6. 12. 2016, č. j. 7 Azs 207/2016-32, ze dne 18. 3. 2015, č. j. 3 Azs 237/2014-25, či ze dne 30. 9. 2014, č. j. 3 Azs 90/2014-20). Dodal, že stěžovatelka navíc může využít institutu vnitřního přesídlení, a to kupříkladu i do oblastí s vyšším výskytem ruskojazyčného obyvatelstva, které nejsou dotčeny konfliktem na východě země; podotkl, že stěžovatelka rovněž neuvedla, a ani ze spisu neplyne, že by se v případě potíží v zemi původu obrátila stěžovatelka, resp. její rodina na vnitrostátní orgány s žádostí o pomoc, přitom této možnosti se měla pokusit využít před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany v České republice; odkázal na odůvodnění usnesení NSS ze dne 19. 5. 2016, č. j. 5 Azs 220/2015-35. Dle městského soudu z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že ukrajinské státní orgány na západě Ukrajiny jsou schopny poskytnout člověku ochranu před případným pronásledováním, resp. vážnou újmu ze strany soukromých osob. Městský soud dospěl k závěru, že nebyly dány ani důvody pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu; nedošlo k naplnění neurčitěho právního pojmu „v případě hodném zvláštního zřetele“, aby mohl být otevřen prostor pro správní uvážení žalovaného, zda humanitární azyl udělit, či nikoliv; poukázal na to, že svůj zdravotní stav stěžovatelka označila za dobrý; ač je dotyčná nezletilá, do České republiky přicestovala v doprovodu své zletilé sestry se souhlasem svých rodičů. Ve vlasti, v místě, ze kterého vycestovala, stále žije její matka, tedy v případě návratu má ve vlasti potřebné rodinné i sociální zázemí. Po návratu do vlasti má možnost zaregistrovat se jako vnitřně vysídlená osoba a využít pomoci státu, jehož občanství má a který poskytuje pomoc svým občanům, kteří byli nuceni kvůli bezpečnostní situaci opustit své domovy. Co se týče doplňkové ochrany, zcela zjevně dle městského soudu nebyl u stěžovatelky naplněn důvod dle § 14a odst. 1, 2 písm. a) zákona o azylu. Pokud jde o důvod udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1, 2 písm. b) a c) zákona o azylu, městský soud uvedl, že ústrky, k nimž vůči stěžovatce a její rodině ze strany obyvatelstva města Stryj docházelo, nebyly natolik intenzivní, aby představovaly jejich mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání.

[6] K bezpečnostní situaci na Ukrajině městský soud odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu a konstatoval, že byt' pochází stěžovatelka z východní Ukrajiny, před svým odchodem ze země původu bydlela ve městě Stryj ve Lvovské oblasti na západě Ukrajiny, tedy v oblasti nezasažené konfliktem izolovaným na východě země.

[7] Podle městského soudu je v případě stěžovatelky reálné využití institutu vnitřního přesídlení; odkázal na četnou judikaturu Nejvyššího správního soudu, dle které je koncept vnitřní ochrany vyjádřením zásady subsidiarity; poukázal na zprávy založené ve správním spise; z nich mimo jiné vyplývá, že vláda přijala novou legislativu a nové předpisy pro rozšíření pomoci vnitřně vysídleným osobám a pro usnadnění jejich integrace. Z informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 1. 8. 2014 pak vyplývá, že z Donbasu a Krymu uprchlo už přes 100 tisíc obyvatel; možnosti stěhování v rámci Ukrajiny jsou standardní, úřední omezení neexistují; v praxi se lze dokonce přestěhovat a dlouhodobě žít jinde, než kde je člověk registrován k trvalému pobytu, aniž by to ukrajinské úřady zjistily. Soud uzavřel, že byt' u vnitřně přesídlených osob může docházet k jistým potížím v přístupu na trh práce a k bydlení, vnitřní přesídlení v zásadě je možné a reálné, neboť ve vztahu k vnitřně přesídleným osobám nehrozí pronásledování nebo vážná újma. Stěžovatelka navíc může bydlet u své známé, kde bydlela před svým odchodem ze země původu. Městský soud dodal, že z protokolu o pohovoru plyne, že potíže, které stěžovatelka její

rodina měla s místními obyvateli ve městě Stryj, zůstaly u slovních útoků; k (fyzickému) násilí nedošlo. Dle městského soudu stěžovatelka mohla využít institutu vnitřního přesídlení i tak, že by se přemístila do jiné obce v rámci Ukrajiny (např. ve východní části, nikoliv však v místě konfliktu v Luhanské a Doněcké oblasti), kde je vyšší procentuální zastoupení ruskojazyčných osob a kde by se ani stěžovatelkou tvrzené incidenty nevyskytovaly, popř. vyskytovaly v mnohem menší míře. Městský soud připustil, že v případě stěžovatelky může být situace poněkud komplikovanější, nicméně byt' nezletilá, v době vydání napadeného rozhodnutí nebyla natolik nízkého věku (téměř 15 let), který by jí a její rodině znemožňoval využití institutu vnitřního přesídlení. Dle městského soudu důvody zakládající překážku možnosti vnitřního přesídlení musí dosahovat určité intenzity – tuto podmínku tvrzené (spíše drobné) incidenty neměly; přitom jak plyne z judikatury NSS, na kterou městský soud odkazoval, ukrajinské státní orgány by byly schopny stěžovatelce v případě potřeby nezbytnou ochranu poskytnout (např. usnesení ze dne 28. 3. 2018 č. j. 10 Azs 12/2018-31).

[8] Vycestování stěžovatelky dle závěru soudu nepředstavuje ani rozpor s mezinárodními závazky České republiky, protože není naplněn důvod udělení doplňkové ochrany dle §14a odst. 1, 2 písm. d) zákona o azylu. Neudělení mezinárodní ochrany stěžovatelce nepředstavuje ani nepřiměřený zásah do jejího soukromého a rodinného života.

[9] Proti rozsudku městského soudu podala stěžovatelka kasační stížnost, v níž označila důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[10] Konkrétně tvrdí, že žalovaný měl přistoupit k udělení doplňkové ochrany, neboť v jejím případě nemohl zcela vyloučit závažné problémy v místě jejího dřívějšího trvalého bydliště, v případě jejího nuceného návratu do vlasti, a to pro přetrvávající ozbrojený konflikt v domovském státě. Poukazuje na to, že se z Doněcké oblasti přestěhovala do Lvovské oblasti, tam však nemohla dlouho setrvat kvůli zášti místních obyvatel vůči lidem z východu, proto nakonec uprchla se sestrou a neteří do České republiky, a to v době, kdy jí bylo 14 let. Problémy v západní části Ukrajiny byly charakteru diskriminačního, a to z hlediska vzdělání, sociálního, či ekonomického života, což na ni jako nezletilou mělo zásadní dopady. V západní části Ukrajiny neměla zajištěno odpovídající bydlení, ve škole byla kvůli svému původu diskriminována a šikanována. Stěžovatelka poukazuje na to, že v průběhu řízení detailně popsala jednotlivé diskriminační situace, které dle přesvědčení stěžovatelky svědčí o nemožnosti jejího vnitřního přesídlení a poukázala na skutečnost, že pochází z východní části Ukrajiny, jejíž obyvatelstvo je konfliktem nejvíce zasaženo. Dle stěžovatelky žalovaný, potažmo městský soud, který se s hodnocením možnosti vnitřního přesídlení stěžovatelky ztotožnil, se nedostatečně zabýval tím, zda po stěžovatelce, a to především s ohledem na její věk, bylo a je možné rozumně požadovat, aby se vnitřně přesídlila do jiné oblasti, a dále, zda je na místě vyhodnocovat otázku, zda se měla obrátit na vnitrostátní orgány s žádostí o pomoc, a zda tak jako nezletilá vůbec učinit mohla.

[11] Stěžovatelka tvrdí, že z individuálních okolností jejího případu vyplývá, že je osobou, která by mohla být vystavena nebezpečí vážné újmy v případě jejího návratu do země, kde probíhá ozbrojený konflikt. Pochybení městského soudu spatřuje v nesprávném vyhodnocení nebezpečí vážné újmy; má za to, že může být vystavena vážnému a individuálnímu ohrožení na životě v důsledku svévolného násilí během ozbrojeného konfliktu na Ukrajině. Rovněž má za to, že informace o zemi původu potvrzují závažnost bezpečnostní situace na Ukrajině v oblasti, odkud stěžovatelka pochází, a potvrzují, že existují okolnosti, pro které měl správní orgán přistoupit k udělení doplňkové ochrany. Skutková zjištění učiněná žalovaným považuje stěžovatelka za nedostatečná, a to především k aktuální situaci v době vydání rozhodnutí. Přestože tato pochybení stěžovatelka v žalobě namítala, městský soud se bez dalšího

s hodnocením žalovaného ztotožnil. Z uvedených důvodů má stěžovatelka rozhodnutí městského soudu za nezákonné a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[12] Žalovaný nepovažuje námitky stěžovatelky za důvodné a navrhuje kasační stížnost zamítnout; konstatuje, že při vydání rozhodnutí vycházel z dostatečně zjištěného skutkového stavu, s podklady rozhodnutí se stěžovatelka i její opatrovnice měly možnost seznámit, nenavrhlly jejich doplnění. Co se týče otázky přesídlení, žalovaný dodal, že v odůvodnění připustil, že stěžovatelka sice byla nezletilá, nicméně v době jejího pobytu ve Lvovské oblasti se na příslušné státní orgány v případě potřeby mohla obrátit jménem stěžovatelky její matka, která rovněž vnitřní přesídlení do této oblasti zvolila jako alternativu řešení situace. Dle žalovaného kasační stížnost nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, proto navrhuje, aby ji Nejvyšší správní soud odmítl, popř. ji jako nedůvodnou zamítl.

[13] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je řádně zastoupena (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[14] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského, resp. městského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[15] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost předestírá k rozhodnutí především otázku zásadního pochybení městského soudu (zejména ve vztahu k nesprávnému či nedostatečnému zjištění skutkového stavu a nedostatečnému posouzení možných důvodů pro udělení doplňkové ochrany, včetně otázky možnosti vnitřního přesídlení stěžovatelky), která by mohla mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatelky. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[16] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[17] Nejvyšší správní soud předesílá, že stěžovatelka přicestovala do České republiky a požádala o mezinárodní ochranu společně se svou zletilou sestrou a její nezletilou dcerou; o jejich kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud dne 16. 10. 2020 rozsudkem č. j. 5 Azs 73/2019 – 61. Vzhledem k tomu, že skutkové okolnosti nyní projednávané věci jsou

zcela identické, lze v podrobnostech odkázat na odůvodnění rozsudku sp. zn. 5 Azs 73/2019, které plně dopadá rovněž na věc stěžovatelky.

[18] Stěžovatelka především v žalobě, resp. již ve správním řízení od počátku konzistentně svými tvrzeními směřuje k tomu, že jí měla být udělena doplňková ochrana dle § 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu, neboť v místě jejího bydliště ve městě Makijivka v Doněcké oblasti na jihovýchodní Ukrajině je ohrožena na životě a na zdraví probíhajícím ozbrojeným konfliktem, přičemž pokus o vnitřní přesídlení na západní Ukrajinu, do obce Stryj ve Lvovské oblasti, selhal z důvodu silné averze vůči spoluobčanům přicházejícím z východní Ukrajiny a náležejícím k ruské národnosti nebo do ruskojazyčné skupiny; tito jsou z tohoto důvodu na západní Ukrajině diskriminováni, ústrky ve vztahu ke své osobě stěžovatelka detailně popsala.

[19] Jak již Nejvyšší správní soud uvedl v rozsudku sp. zn. 5 Azs 73/2019, žalovaný ve svém rozhodnutí především vůbec nerozlišil primární důvody pro udělení mezinárodní ochrany, jež se musí nutně odvíjet od situace, která panuje v místě trvalého bydliště žadatele o mezinárodní ochranu, tedy v tomto případě ve městě a v okolí města Makijivka na jihovýchodní Ukrajině, od toho, co tehdy nezletilá stěžovatelka později dle své výpovědi prožívala na západní Ukrajině při pokusu o vnitřní přesídlení, což měl žalovaný vzít v úvahu, uznal-li, že stěžovatelce hrozí v místě jejího bydliště vážná újma dle § 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu, v rámci následného hodnocení toho, zda má k dispozici možnost uniknout této vážné újmě právě formou vnitřního přesídlení (tedy využití možnosti vnitřního útěku) a zda po ní lze využít této možnosti spravedlivě požadovat. Touto otázkou se žalovaný dostatečně (přezkoumatelně) nezabýval, namísto toho dovozoval, že příkoří, jimž byla stěžovatelka vystavena na západní Ukrajině, nedosahují intenzity pronásledování. To ovšem stěžovatelka nikdy netvrdila, z její výpovědi vyplývá, že diskriminace ze strany tamního obyvatelstva fakticky znemožňuje nebo zásadně komplikuje možnost jejího přesídlení do tohoto regionu a že po ní tedy toto přesídlení, nelze spravedlivě požadovat.

[20] Městský soud se poté v intencích úvah rozhodnutí žalovaného nezabýval namítanými otázkami skutečného nebezpečí vážné újmy dle § 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu v místě bydliště stěžovatelky a možností uniknout této hrozbě skutečného nebezpečí vážné újmy přesídlením do jiné oblasti Ukrajiny; obdobně jako žalovaný se věnoval úvahám o všech typech mezinárodní ochrany dle zákona o azylu (až na azyl či doplňkovou ochranu za účelem sloučení rodiny), aniž by opět rozlišoval situaci panující v oblasti původního bydliště stěžovatelky a otázky související s pokusem o vnitřní přesídlení na západní Ukrajinu. Vlastními žalobními body se přitom městský soud zabýval nedostatečně a dopustil se v této otázce několika chybných závěrů.

[21] Stěžovatelka a její rodina žila v domě ve městě Makijivka nacházejícím se zhruba 15 km východně od Doněcku. Zároveň z její výpovědi vyplynulo, že se toto místo v té době nacházelo v relativní blízkosti linie dotyku obou znepřátelených stran, a z tohoto důvodu trpělo střelbou a bombardováním. Poměry, které panovaly v místě bydliště stěžovatelky, vyhodnotil Nejvyšší správní soud v rozsudku sp. zn. 5 Azs 73/2019 jakožto totální konflikt ve smyslu judikatury Nejvyššího správního soudu a Soudního dvora Evropské unie - viz bod [38] rozsudku. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že totálním konfliktem přitom není míněno to, že by se nutně muselo jednat o konflikt probíhající na území celé země původu žadatele, ale je jím míněna intenzita bojů, tedy právě situace, kdy nerozlišující násilí způsobené ozbrojeným konfliktem ohrožuje na životě a zdraví v zásadě každého civilistu, který se v této oblasti nachází. Takový závěr vztahující se k době rozhodování žalovaného, resp. době jí bezprostředně předcházející (druhá polovina roku 2015) potvrzují rovněž informace o zemi původu, které shromáždil žalovaný a učinil součástí správního spisu. Obsahem těchto zpráv se Nejvyšší správní soud podrobně

zabýval v bodech [41] a [42] citovaného rozsudku; dospěl přitom k závěru, že z nich vyplývá, že byť intenzita konfliktu v souvislosti s jednotlivými pokusy o příměří a jejich opakovaným porušováním ve sledovaném období kolísala, i nadále docházelo k relativně četným zabitím a zraněním civilistů, a to nejen v důsledku samotné střelby či bombardování, ale též v důsledku pozemních min, nevybuchlé munice a improvizovaných výbušných zařízení, což je dlouhodobější bezpečnostní riziko, které nemůže bez dalšího odstranit ani případné úplné zastavení bojů; citované zprávy o zemi původu reportovaly o rozsáhlém a závažném porušování lidských práv v oblastech postižených konfliktem, a to jak na území kontrolovaném povstaleckými skupinami (resp. Ruskou federací), tak na území kontrolovaném ukrajinskou vládou; k tomu jsou zmiňovány další závažné problémy vyvolané daným ozbrojeným konfliktem, které činily toto území jen velmi obtížně obyvatelným, konkrétně obtíže se zásobováním vodou, elektřinou a plynem, potravinami a léky, obtížnost a nebezpečnost často nezbytného cestování přes linii dotyku obou zneprátených stran, obtíže s vyplácením ukrajinských důchodů či jiných plateb na území samozvaných republik, neuznávání dokumentů vystavených orgány těchto republik ukrajinskými orgány atd.

[22] Hlavním argumentem žalovaného i městského soudu, shodně jako tomu bylo v případě sestry stěžovatelky a její dcery, proč jim nenáleží doplňková ochrana dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, bylo, že mohou najít vnitrostátní ochranu v jiných částech Ukrajiny, které nejsou přímo zasaheny zmiňovaným ozbrojeným konfliktem. V rozsudku sp. zn. 5 Azs 73/2019 se Nejvyšší správní soud v bodech [45] až [48] podrobně otázkou možností vnitřního přesídlení zabýval. Konstatoval, že se žalovaný ani městský soud dostatečně nezabývali reálnou možností vnitřního přesídlení stěžovatelek, zejména ve svých úvahách nezohlednili jejich ekonomickou situaci. Tím spíše tyto úvahy absentují v případě stěžovatelky, která byla v té době nezletilá. Nejvyšší správní soud opakovaně připomíná, že vedle „*právní možnosti*“ vnitřního přesídlení je třeba zkoumat rovněž jeho reálnou proveditelnost s ohledem na možnost stěžovatelek usadit se v jiné části země a zajistit si tam své základní životní potřeby. Otázce vnitrostátní ochrany se podrobně věnuje citovaný rozsudek v odst. [53] a [54], na který lze odkázat.

[23] Úvahy městského soudu, že by se stěžovatelka vyhnula diskriminaci, kterou popsala, přesídlením do oblasti s vyšším podílem ruskojazyčného obyvatelstva, která již není přímo dotčena ozbrojeným konfliktem, se jeví jako spekulativní, neboť ze spisu nevyplývá nic o situaci vnitřně vysídlených osob a ruskojazyčného obyvatelstva v jednotlivých oblastech Ukrajiny, tím méně pak o reálných možnostech tehdy čtrnáctileté stěžovatelky najít jakékoli zázemí právě v takových regionech nacházejících se spíše na východě země. Skutečné zjišťování aktuálních, adresných a objektivních informací nelze, jak již upozornil Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku, nahradit pouhým výčtem judikatury Nejvyššího správního soudu.

[24] V případě stěžovatelky při zvažování reálnosti, resp. přiměřenosti alternativy vnitřního přesídlení žalovaný ani městský soud dostatečně nezohlednili nejlepší zájem tehdy nezletilé stěžovatelky ve smyslu s čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, což už však pro další řízení nebude aktuální, neboť stěžovatelka již dosáhla zletilosti. I tak je ovšem žalovaný, bude-li i nadále zvažovat alternativu vnitřního přesídlení, povinen zohlednit skutečnost, že je stěžovatelka stále ve věku blízkém věku mladistvých, zvláště pak pokud by proces jejího vzdělávání, resp. odborné přípravy na výkon budoucího povolání dosud nebyl ukončen.

[25] Nelze tedy než uzavřít, že závěr žalovaného a městského soudu, podle něhož stěžovatelka má možnost využít vnitrostátní ochrany ve smyslu § 2 odst. 7 zákona o azylu (čl. 8 kvalifikační směrnice) a nemá tudíž nárok na udělení doplňkové ochrany § 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu, bez náležitého doplnění nemůže obstát, neboť skutkový stav nebyl dosud dostatečně

zjištěn. Pokud hodlal městský soud rozvíjet svou tezi o možnosti přestěhování stěžovatelky do regionu Ukrajiny s vyšším podílem ruskojazyčného obyvatelstva, pak měl právě k této otázce doplnit dokazování, především shromážděním relevantních informací o zemi původu, popř. výslechem stěžovatelky.

[26] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, a proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. rozsudek městského soudu zrušil.

[27] Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského (městského) soudu, a pokud již v řízení před krajským (městským) soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského (městského) soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci by městský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost, vzhledem ke zjištěným vadám správního rozhodnutí, než rozhodnutí žalovaného zrušit. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[28] V dalším řízení je žalovaný dle § 78 odst. 5 ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto zrušujícím rozsudku. Bude tedy muset znovu shromáždit věrohodné, objektivní, přesné a aktuální informace o zemi původu vztahující se k současné situaci v místě bydliště stěžovatelky v Doněcké oblasti i možnostem vnitrostátní ochrany v jiné části Ukrajiny a tyto informace v intencích tohoto rozsudku vyhodnotit. Pokud žalovaný nedojde na základě důsledného a objektivního zhodnocení uvedených informací k závěru, že stěžovatelce již nehrozí v místě jejího bydliště skutečné nebezpečí vážné újmy dle § 14a odst. 2 písm. c) v podobě vážného ohrožení života nebo lidské důstojnosti (přesněji řečeno tělesné integrity) z důvodu svévolného násilí v situaci ozbrojeného konfliktu ani skutečné nebezpečí jiného typu vážné újmy dle § 14a odst. 2 zákona o azylu a že stěžovatelka ani nemůže mít odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, a to i přesto, že tato lokalita se patrně stále nachází na území samozvané Doněcké lidové republiky, tedy mimo kontrolu ukrajinské vlády (k tomu srov. § 2 bod 24. vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, v aktuálním znění, podle něhož tuto část Ukrajiny nelze považovat za bezpečnou zemi původu), případně, že může reálně nalézt vnitrostátní ochranu před zmiňovaným nebezpečím vážné újmy v jiném, konkrétním regionu země původu ve smyslu § 2 odst. 7 zákona o azylu, je povinen udělit stěžovatelce doplňkovou ochranu dle § 14a zákona o azylu.

[29] V případě, že Nejvyšší správní soud zruší rozsudek krajského (městského) soudu a současně zruší i rozhodnutí žalovaného správního orgánu podle ustanovení § 110 odst. 2 s. ř. s., je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského (městského) soudu (viz § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s.). Náklady řízení tvoří v tomto případě jeden celek a Nejvyšší správní soud tak rozhodl o jejich náhradě výrokem vycházejícím z § 60 odst. 1 s. ř. s. Z obsahu spisu městského soudu nevyplývaly žádné náklady, které by stěžovatelka v řízení před městským soudem vynaložila; pro řízení o kasační stížnosti byla stěžovatelce ustanovena advokátka Mgr. Gabriela Kupuleťá. Vzhledem k tomu, že stěžovatelce žádné náklady v řízení o žalobě a kasační stížnosti nevznikly, resp. nedoložila, že by nějaké náklady vynaložila, soud jí náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[30] Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí zástupci stěžovatele, který byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovená advokátka, Mgr. Gabriela Kupuleťá, učinila dva úkony právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) a d) advokátního tarifu (příprava a převzetí zastoupení, doplnění kasační stížnosti); za každý

tento úkon jí náleží odměna 3100 Kč a dále 2 x 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem tedy 6800 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám zástupkyně stěžovatelky do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 22. října 2020

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu